

ISSN 2077-9542

Міністерство культури України
Луганська державна академія культури і мистецтв

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ: МИСТЕЦТВО, КУЛЬТУРА, ПЕДАГОГІКА

**Збірник наукових праць
Випуск 24 (2013)**

Луганськ
2013

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ: МИСТЕЦТВО, КУЛЬТУРА, ПЕДАГОГІКА

**Збірник наукових праць
Випуск 24 (2013)**

**Луганськ
2013**

УДК 378+7.072
ББК 74.580.0+85
П78

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Н. Є. Гребенюк, доктор мистецтвознавства, професор;
О. Г. Рошечко, доктор мистецтвознавства, професор;
Н. О. Урсу, доктор мистецтвознавства, професор;
Л. В. Шаповалова, доктор мистецтвознавства, доцент;
Л. Ф. Голубцова, кандидат мистецтвознавства, доцент;
Г. Є. Гребенюк, доктор педагогічних наук, професор;
С. Т. Золотухіна, доктор педагогічних наук, професор;
В. В. Червонецький, доктор педагогічних наук;
Г. П. Шевченко, доктор педагогічних наук, професор;
І. М. Цой, кандидат педагогічних наук, доцент

За загальною редакцією ректора ЛДІКМ, кандидата педагогічних наук,
доцента, заслуженого працівника культури України **В. Л. Філіппова**

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 19683-9483ПР від 25.01.2013.*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2686 від 15.11.2006*

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Луганської державної академії
культури і мистецтва
(протокол № 6 від 27.02.2013 р.)*

**П78 Проблеми сучасності: мистецтво, культура, педагогіка : зб. наук. пр. / Луган. держ. ін-т
культури і мистецтв ; за заг. ред. В. Л. Філіппова. – Вип. 24. – Луганськ : Вид-во ЛДАКМ, 2013. –
256 с.
ISSN 2077-9542**

Збірник містить матеріали, що висвітлюють актуальні проблеми теорії та історії сучасного вітчизняного та зарубіжного мистецтвознавства, теорії та практики художньої професійної методики й педагогіки. Автори статей у теоретичних та прикладних аспектах розглядають питання мистецтвознавства, змісту професійної підготовки майбутніх фахівців – представників різних видів мистецтва.

Видання розраховано на науковців закладів культури та мистецтва, викладачів, докторантів, аспірантів, магістрантів та студентів вищих творчих навчальних закладів, слухачів закладів післядипломної освіти, наукових співробітників.

**УДК 378+7.072
ББК 74.580.0+85**

ISSN 2077-9542

© Луганська державна академія
культури і мистецтв, 2013

З М І С Т

<i>Борцова К. О.</i> Ранні батально-графічні твори М. С. Самокиша.....	5
<i>Боярко-Долженко В. О.</i> Власна динаміка предметного ряду ікони (в українських пам'ятках XIV – XV ст.).....	12
<i>Гребенік К. М.</i> Історична еволюція постановочних технологій у театральному мистецтві.....	21
<i>Гордєєв С. І.</i> Основні принципи професійної підготовки майбутніх режисерів естради та масових свят.....	30
<i>Гуцул І. А.</i> Значення культурно-мистецької діяльності В. Гагенмейстера для сучасного краєзнавства, регіоназнавства та пам'яткоохоронної справи.....	39
<i>Євсєєнко О. О.</i> Жанрові різновиди музичного перекладення як чинник активації творчого потенціалу музиканта- інструменталіста (на прикладі домрового перекладення).....	46
<i>Ефремова Н. В.</i> О лирическом аспекте воплощения бальной темы в «Вальсе-фантазии» М. Глинки.....	53
<i>Ісайкова О. С.</i> Інтерпретації образу Богоматері як заступниці в католицькій та православній традиціях.....	61
<i>Князева Н. А.</i> Взаимодействие дирижера и хорового коллектива как творческий процесс.....	68
<i>Корнішева Т. Л.</i> Особливості інтерпретації диригентом хорового твору.....	78
<i>Кротова Т. Ф.</i> З історії прийомів моделювання одягу британськими кравцями XIX ст.	88
<i>Малахова О. В.</i> Особливості режисури театралізованих конкурсів краси.....	104
<i>Мамченко О. М.</i> Деякі психологічні аспекти виконавської інтерпретації П'ятої симфонії П. Чайковського.....	115
<i>Поклад Н. С.</i> Композиторська індивідуальність Ганни Ковальової (на прикладі трьох хорів а capella).....	127
<i>Потьомкіна О. М.</i> З історії виникнення Другої державної української пересувної опери Правобережжя.....	134

Kornisheva T. L. Features interpretation of conductor of choral works

The article deals with a range of issues related to the interpretation of art in conducting and choral activities.

Keywords: interpretation, creativity, artistic interpretation, performing style, choirmaster, choral performance.

УДК 746

Т. Ф. Кротова

З ІСТОРІЇ ПРИЙОМІВ МОДЕЛЮВАННЯ ОДЯГУ БРИТАНСЬКИМИ КРАВЦЯМИ XIX ст.

Майстерність британських майстрів костюма є визнаною модельєрами, дизайнерами багатьох країн світу з точки зору естетичних якостей, а також технологій, способів, прийомів надання тканині довершеної форми, знаходження комфортної посадки по фігурі, високоякісної обробки деталей. Розвиток транспортних засобів, а відповідно і можливості подорожувати, популярність і вплив спорту на спосіб життя, захоплення полюванням – усі ці ознаки прогресивного XIX ст. не ігнорувалися, а, навпаки, підтримувалися модою, спонукали до простоти й зручності в одязі. Саме британці надавали надзвичайно важливого значення одягу, призначеному для верхової їзди, мисливства, занять спортом. Вироблені прийоми щодо формоутворення, конструкції, технологій у подальшому здійснюватимуть суттєвий вплив на створення раціонального, класичного костюма. Отже, детальний аналіз досвіду майстрів костюма цього періоду є надзвичайно цінним для розуміння його структури, естетичних і конструктивних характеристик.

Костюм XIX ст., зокрема англійський, є надзвичайно багатогранним і динамічним явищем. Різні аспекти його розвитку, пов'язані з типологією, етикетом, матеріальними і декоративними ознаками, розглядалися такими істориками моди, мистецтвознавцями, художниками, як І. Блохіна, Р. Захаржевська, Е. Киреева, Н. Камінська, Е. Плаксіна та ін. Ці роботи надають багатий ілюстрований матеріал, а також відомості щодо розвитку тих чи інших форм у костюмі. Утім, через те, що матеріал у цих роботах, як правило, спирається на джерела вивчення костюма – живопис, графіку, гравюру, – відсутня можливість спостерігати за формою, кроєм, способами поєднання деталей на всіх складових комплексу костюма, у тому числі й

тих, що приховані під верхнім одягом (жилет, сорочка тощо). Значно розширює вивчення костюма цього періоду безпосередній аналіз історичних оригінальних зразків, представлених у музейних колекціях. Багатий матеріал щодо різноманіття чоловічого та жіночого одягу надає видання Л. Джонсона [1], створене на основі костюмної колекції лондонського музею Вікторії й Альберта. До того ж, завдяки репрезентації історичних зразків у віртуальних мережах музеїв моди світу є можливість глибокого вивчення конкретних об'єктів.

Отже, метою цієї статті є аналіз художньо-конструктивних прийомів створення чоловічого одягу для активного способу життя британськими майстрами XIX ст. Відповідно до мети передбачається розв'язання таких завдань: проаналізувати стилістичні особливості, структуру костюма, фактурно-матеріальні особливості; дослідити способи моделювання окремих деталей костюма.

Основними типами чоловічого одягу, що розроблялися й створювалися британськими кравцями у XIX ст. для активного способу життя, були пальто, сюртуки, куртки. Будь-який з цих виробів завжди мав бути зразком майстерності, приховувати недоліки людини й підкреслювати переваги. У першу чергу увага приділялася симетрії і пропорціям. Висота коміру, лінія плечей, обтислі рукава, форма лацканів – усе мало підкреслювати грацію та витонченість людської форми. Верхні елементи одягу злегка облягали тіло, за британськими традиціями відкриваючи жилет, який міг бути як стриманих, так і яскравих кольорів, сорочку та краватку або шийну хустку.

На початку XIX ст. чимало кравців сприяли різноманітним методам та вимірювальними системам для вдосконалення викрійок одягу. Л. Джонсон зазначає, що «однією з найбільш визначних подій стало винайдення «сантиметру», який взагалі почав використовуватися з 1818 року. Хоча кілька кравців і взяли на себе відповідальність за його винайдення, але суттєвим натхненням був дюймовий замірник шевців» [1, с. 158]. Сантиметр став революційним відкриттям у виготовленні одягу; це означало, що кравці можуть швидко брати точні розміри замовника. Як розповідає автор, до його винайдення вони використовували громіздкі смужки пергаментного паперу, які прикладалися до тіла й відрізалися з позначеннями потрібної довжини і ширини.

За правильними замірами кравець виготовляв лекала, потім за допомогою розміток і позначок крейдою виконував крій. Після цього виріб складали, потім прасували й надавали форми за допомогою різноманітних прасок та вологої тканини. Особливо славилися британські кравці своїми навичками обробки вовни.

Полювання на оленя було популярним видом спорту в середньовіччі та за часів Тюдорів. До XIX століття йому на зміну прийшло полювання на лисицю через зменшення кількості оленів та через зміни в сільському господарстві. Комплект одягу для полювання, як правило, включав яскраво-червоне пальто, чорний капелюх, бриджі, чоботи зі шпорами (іл. 1).

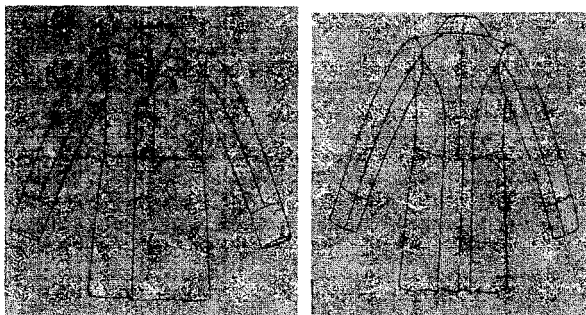

Іл. 1. Х. Харді. Зупинка біля готелю

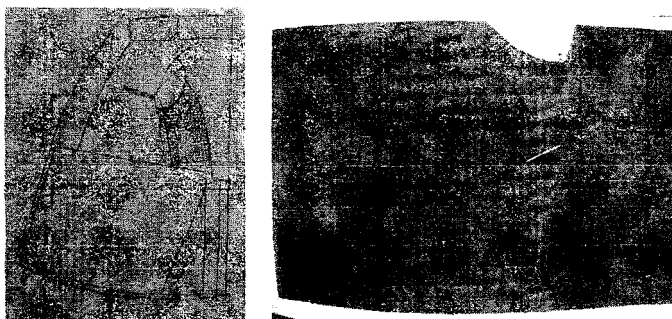
Загалом протягом першої половини століття сформувалося два види пальто для мисливства, які відрізнялися один від одного: парадне пальто і польове. Польове було практичним, зазвичай однобортним і кроїлося у формі сюртука. Парадні були з високоякісних матеріалів, двобортними з короткими полами, лацкани оздоблювалися шовковим сатином і шовковою підкладкою. Цей одяг поступово еволюціонував в уніформу для мисливських балів і клубних заходів. Мисливські товариства мали

членські правила, котрі визначали колір курток, комірів і гудзиків. «Довідник мисливців на лис за 1897 – 1898 рр. інформував, що товариство мисливців Берклі має жовті куртки, Дальвертона – зелені плюшеві, а Південне об'єднання мало куртки з особливим рожево-лиловим оздобленням. Дрес-коди були важливі, оскільки вказували на соціальний статус і членство у тому чи іншому товаристві» [1, с. 138].

Елегантний крій залежав від правильного зняття мірок, акуратності й точності викрійки та моделювання форми. Часто доводилося знаходити рішення, які дозволяли б приховати такий недолік, як похилі плечі, водночас зосередити увагу на позитивних моментах фігури. У другій половині століття вдосконалена техніка моделювання використовувалася для створення ідеального верхнього одягу, який би максимально пасував людині так само, як і відповідав модним вподобанням та смакам того часу (іл. 2). Складність моделювання по фігурі представляли такі її частини, як груди, плечі й спина. На іл. 3 можемо побачити, як здійснювалося моделювання форми сюртука за допомогою брезентових вставок, що допомагали вирівняти форму, були прилаштовані навколо ручної пройми та з боків. Шовкова підкладка, що приховувала їх, загиналася на рівні частини за допомогою праски та обрізалася. Це допомагало створити гладку поверхню на спині виробу та навколо ручних пройм, а акуратна підкладка з шовкового атласу приховувала технічні моменти.

Іл. 2. Технічний малюнок чоловічого сюртука (вигляд спереду і ззаду). 1890 – 1899 рр.

Іл. 3. Внутрішнє моделювання чоловічого сюртука з бавовни. 1890 – 1899 рр.

Вірогідність поганой погоди під час полювання на пересіченій місцевості була головним чинником створення такого одягу, який би добре захищав від вітру. Приклади, які ми розглянемо далі, знайомлять з винахідливістю кравців навіть у найдрібніших деталях. На іл. 4 бачимо фрагмент однобортного сюртука, який має довгу спинку, його задня частина спадає фалдами до подолу, вони прикривають стегна, коли йде дощ. Нижня частина коміра оздоблена петелькою, що застібається, і тим самим забезпечує певний захист від непогоди. Дальній гудзик, захований зі зворотного боку, може бути розстібнутим, а комір, прилягаючи вперек до підборіддя, кріпиться до гудзика на іншому боці, не пропускаючи цим самим пориви вітру і дощу. У більш теплу погоду, рівномірно притиснувши по всій довжині комір, можна створити з нього лацкани. Ряд із застілками забезпечує закріплення підкладки, допомагаючи тим самим надати коміру більш жорсткої форми.

Іл. 4. Однобортний сюртук з вовни для полювання; комір з перекидною петелькою (фрагмент). 1860 – 1900 рр.

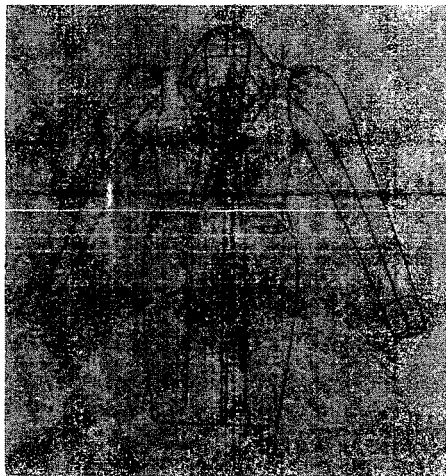

Іл. 5. Чоловіче пальто з цупкої лляної тканини (фрагмент). 1800 – 1820 рр.

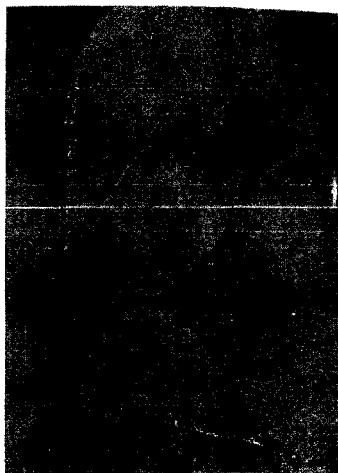
На іл. 5 представлений приклад верхньої частини лляного пальто, на комірі котрого вишиті шакали та лисиці. Легке лляне пальто виявилось ідеальним для теплої погоди, замінивши важкі вовняні тканини, що використовувалися для полювання. Їх, імовірно, носили мисливці, що дбали про собак, а передня кишеня, що була навскіс, слугувала для свистка для полювання чи горну (гудку). Вишивання лисиць на комірах мало традиції: такий декор був на комірах пальто для полювання графа Дарлінгтона та його асистентів у Йоркширі в 1826 р. Це пальто має оксамитовим комір, розшитим металевою ниткою; оздоблене шовковим шнуром і застібками з гудзиків, покритих оксамитом. Червоний колір був популярним для мисливських курток і пальто з початку XIX ст. і вважався надзвичайно практичним, оскільки надавав можливості учасникам бути помітними один для одного.

Аналізуючи художнє оздоблення деталей, не можна не звернути увагу на майстерний крій самих комірів. Високі відкладні коміри увійшли в моду на початку XIX ст. Створювати їх форму було нелегким завданням. Кравець В. Пауер стверджував, що «у викроюванні комірця стільки ж мистецтва, скільки у викроюванні пальто, оскільки, якщо комір не викроєний точно по шиї, це легко зіпсує посадку пальто по плечах, спричинить складки і скручування лацканів і борта зверху донизу» [1, с. 138]. Для того, щоб уникнути всіх цих недоліків, тобто не допустити складок під коміром, рекомендувалося кілька методів: витягування й

прасування виробу, а також шпонування його канвою для підтримування форми. У якості елементів декору також застосовувалися квадратні й горизонтальні підрізи, що формували паралель з декоративним швом на лацкані. На іл. 6 представлений незвичайний крій пальто. Комір має глибокій підріз, а його край сходиться у двох точках з краєм лацкана (іл. 7). Побутувало багато різних стилів комірів, подібний був відомий як «Язык дятла» або «Язык жайворонка».

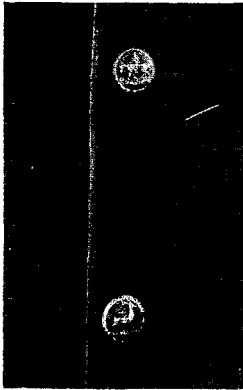

Іл. 6. Двобортне пальто фрачного покою. 1815 – 1829 рр.

Іл. 7. Комір «Язык дятла» (деталь)

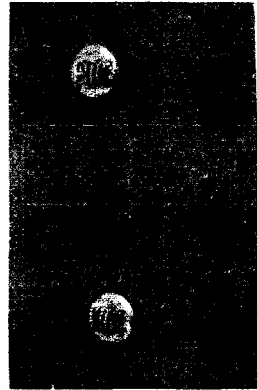
Важливе значення в одязі для полювання мали гудзики, причому вони виконували не лише функціональну роль – з'єднували деталі, але й функцію ідентифікації за мисливськими товариствами. На одному з таких пальто чотири гудзики мають гравіроване зображення самого заняття – полювання (іл. 8), а центральний внутрішній гудзик – зображення двох мисливських собак. Широкі нагрудні кишені слугували для того, щоб носити патрони та порохівниці, великі кишені, що розміщувалися на лінії талії, призначалися для більш об'ємного приладдя. Дві широкі кишені, що розміщені по ширині внутрішнього поділу, називалися «браконьер» чи «кролик», оскільки вони були досить великими, щоб носити здобич. Добре пошиті бриджі, гетри та капелюх завершували екіпірування.

Іл. 8

Іл. 9

Іл. 10

Іл. 8. Чоловічий жакет для стрільби з вельветину (деталь), гудзик «Мисливство». 1869 – 1880 рр.

Іл. 9. Чоловіче пальто з гравірованими гудзиками (деталь). 1860 – 1900 рр.

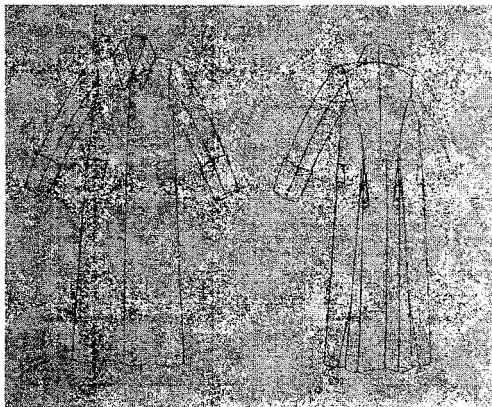
Іл. 10. Чоловіче пальто (фрагмент); позолочені мідні гудзики з ініціалами, виконані компанією «Фірмін і сини». 1860 – 1900 рр.

На гудзиках на іл. 9 у центрі зображено ініціали «S.S.H.», обрамлені стилізованими оленячими головами. Це була емблема гонщика Суррея Стада. Гудзики з гравіруванням були дорогими та щільно прикріплювалися до пальто за допомогою металевго стрижня та тканиною навколо для додаткового захисту та закріплення. Ініціали з буквами Н.Н. є прикрасою на гудзиках витонченого вечірнього пальто (іл. 10), показуючи цим, що його власник належить до товариства Гемширського полювання. Він учасник-платник, має певні обов'язки в товаристві, а також привілеї – обідні полювання та бали.

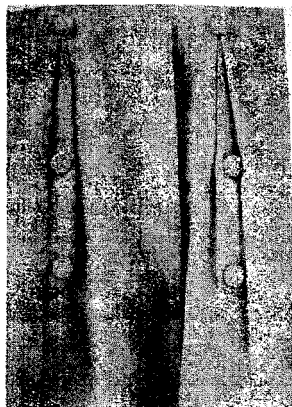
Факт здійснення платежів за підписку свідчив про те, що історія полювання на лисиць у другій половині XIX ст. докорінно змінилась. У XVIII ст. полювання було в основному приватною справою, організованою і профінансованою одним з представників аристократії чи обраними клубами. До 1860 року відбулися суттєві соціальні зміни, у тому

числі розширення залізничних доріг, що дало змогу зробити спорт доступнішим для широких мас населення. Щоб покрити зростаючі витрати, більшість мисливців у цей час організовують підписку на оновлення членства. Джентльмен, незалежно від того, де він жив, міг стати членом товариства, а гудзики були знаком прийняття його до організації.

Велика кількість складок на пальто, представленому на іл. 11, виявилась ідеальним засобом для утримання тепла, особливо під час їзди верхи – про це свідчить зручний глибокий розріз. Зона талії, грудей та рукава досить просторі, що дозволяло не обмежувати себе у виборі одягу та легко пересуватися. Кравець також потурбувався про те, щоб просторий низ був достатньо довгим і закривав коліна та більшу частину гомілки для додаткового захисту. Як і більшість пальто періоду раннього XIX ст., це пальто наслідує традиції крою минулих років. Гудзики, що розташовуються по обидві сторони заднього розрізу, слугують прикрасою на задніх складках (іл. 12). Дві вертикальні роздільні вставки, більш відомі як «кишені спідниці», утворені від вигинів складок пальто та закріплені гудзиками, щоб утворювати перепону для кишенькових злодіїв.

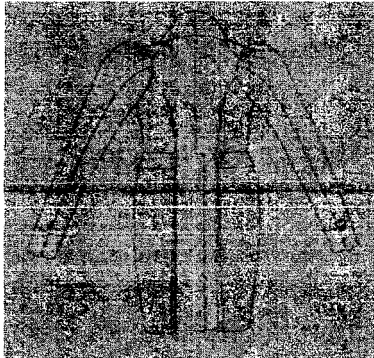
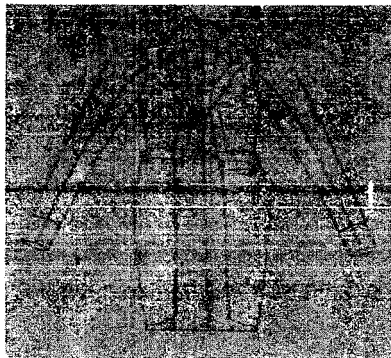
Іл. 11. Парадне чоловіче пальто (технічний рисунок). 1810 р.

Іл. 12. Задні складки пальто з гудзиками (деталь)

На задньому боці пальто франчого покрою на іл. 13 знаходиться ряд кишень, деякі з них є суто декоративними, а решта – функціональними

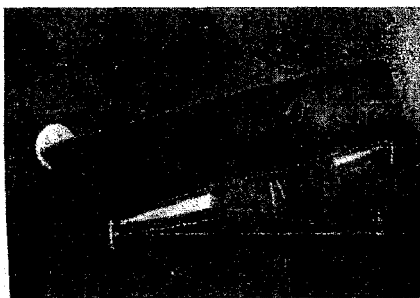
прихованими. Дві задніх прямокутних відкидних поли захищають кишені від кишенькових злодіїв (іл. 14). Справжня кишеня знаходилася в підкладці на спідниці. Було ще дві кишені на внутрішньому боці задньої складки, ці елементи на чоловічих пальто почали з'являтися на початку століття. Цілковітмовірно, що вони могли мали вмішувати щось тоненьке, тендітне, як, наприклад, рукавички або носову хустинку, щоб не порушувати лінію на тканині.

Іл. 13. Пальто фракного крою (технічний рисунок). 1815 – 1820 рр.

Іл. 14. Кишені під задніми прямокутними полами пальто, зображ. на рис. 13 (деталь)

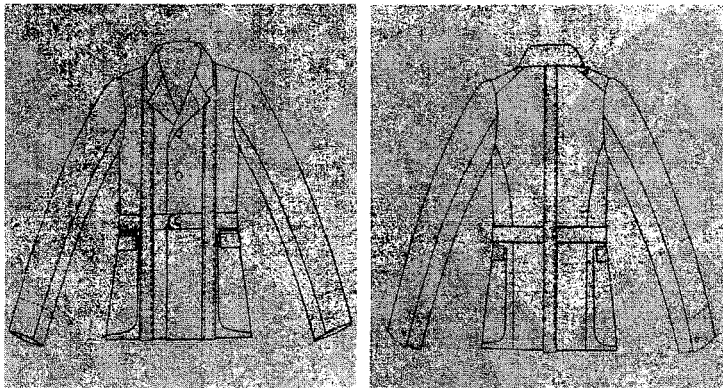
Іл. 15. Пальто для польового полювання (фрагмент) з підкладкою з бавовни в області кишені

Хоча моду диктували найбільшою мірою тенденції неокласицизму, дрібні деталі, такі як дизайн кишень та їхня кількість, могли мінатися залежно від бачення кравця або ж від побажань замовника. Дійсно,

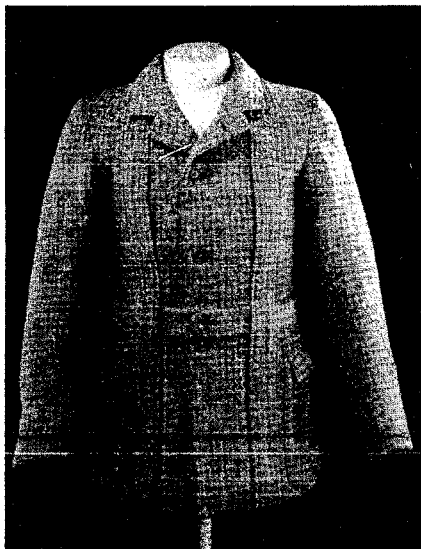
особливості крою та оздоблення кишень заслуговують на увагу.

Якби кишеня пальто, що представлено на іл. 15, не була продумана й сконструйована з додатковим клапаном, то під час швидкої їзди, коли поли у вершника неминуче піднялися би ззаду, з кишені випав би увесь вміст. Мисливство на лисів характерне шаленою швидкістю на відкритій місцевості, стрибками через паркани та огорожі, часто навіть у погану погоду. Великий клапан приховує задню кишеню, вона дуже глибока, розташована під полою пальто й кріпиться гудзиком до маленького клапану для додаткової безпеки.

Універсальним вбранням для дозвілля стала куртка Норфолк (іл. 16, 17) – удосконалена версія сорочки «Норфолк». Ця зручна куртка була створена в середині XIX ст. для герцога Норфолка. Він носив її у своєму маєтку. Вона була надзвичайно популярною до 1880 р. – використовувалася для активного відпочинку, у тому числі їзди на велосипеді, риболовлі тощо, а у 1897 року вона була названа самим стильним нарядом для велосипедистів. Сірий колір був доречним для спортивного одягу.

Іл. 16. Куртка «Норфолк» (технічний малюнок), 1890 – 1900 рр.

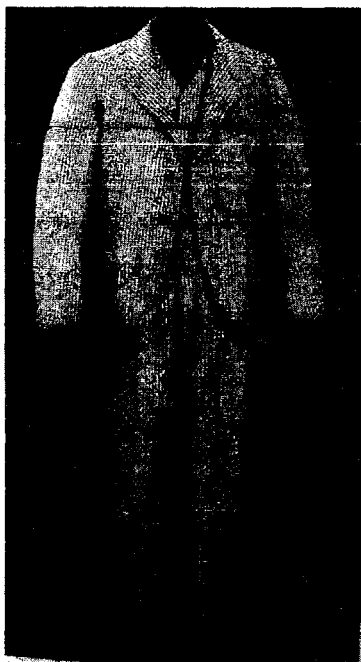
Іл. 17. Куртка «Норфолк» з твіду «Харріс»

Шили її з надзвичайно зносостійкого вовняного матеріалу – твіду «Харріс». Змодельована зі складками від плечей до стегон, поясом, мала великі накладні кишені. Імовірно, у кишенях носили шматок паперу з місячними прогнозами опадів на найближчий час, поштову марку, булавку, шматок нитки.

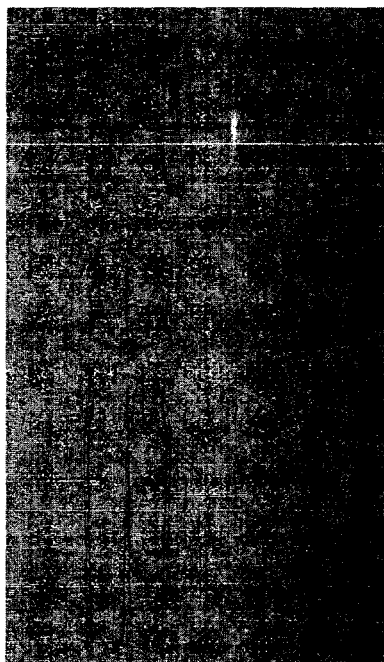
Моделі куртки могли варіюватися із певною зміною конструктивних особливостей відповідно до індивідуальних смаків, виду діяльності або моди. Зазвичай до неї вдягали брюки-бриджі з тієї ж тканини, трикотажні панчохи і м'які капелюхи або шапки.

Наприкінці XIX ст. спортивний одяг став розширяти своє призначення. Британські джентльмени вдягали світлі костюми не лише для спорту, а і як невимушене вбрання для відпочинку. У липні 1861 р. граф Данмор, який любив спорт, придбав вигадливий смугастий фланелевий жакет для греблі, а також жилет з брюками з тієї ж тканини від «Henry Poole & Co», кравця зі знаменитої вул. Савіл Роу в Лондоні (іл. 18). Жакет сконструйовано у формі «трьох швів»: центральним швом вздовж спини і симетричними боковими швами (боковими не у теперішньому розумінні; а

швами, які з'єднують полочки, що змодельовані за спину зі звуженими деталями спинки) – Іл.19. Силует злегка приталений, накладні кишені мають чітку лінію строчки, відому як окантований край – загальну рису неофіційного стилю в одязі. Брюки покроєні широкими і прямими для легкості руху. Костюми такого типу були відомі як «ditos», оскільки жакет, жилет і брюки виконані з одного матеріалу. Це збільшує симетрію костюму і зосереджує увагу на деталях, таких як кістяні гудзики і власне, на самій фланелі в тонку смужку.

Іл. 18. Костюм для веслування з фланелі в тонку смужку з кістяними гудзиками. 1890 – 1896 рр.

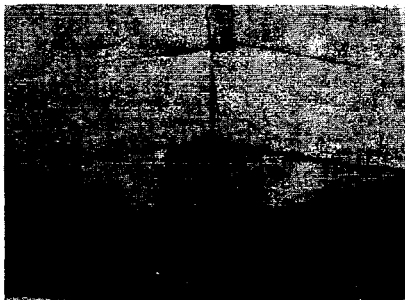
Іл. 19. Моделювання складових костюма

Такі костюми вдягали для веслування, крикету і тенісу. Цей стиль був популярним для морського узбережжя протягом 1880-х. Журнал «The Gentleman's Magazine» у 1884 р. писав: «Кожен чоловік з краплиною

респектабельності на річку вдягає білі штани з білою фланелевою сорочкою, солом'яного капелюха, смугасту фланелеву куртку» [1, с. 164].

Незважаючи на привабливість світлих кольорів, на них з'являлися плями, а фланель мала схильність сідати при пранні. Щоб підтримувати костюм у належному вигляді, журнал «The Tailor and Cutter» за травень 1888 року запропонував повертати костюми до кравця для чистки або здавати до пральні й просити прати в холодній воді з додаванням шавельної кислоти.

Кілька слів про один з найвиразніших, найбільш довершених та яскравих елементів костюма – жилет. Жилети різних фасонів вдягали, урахувуючи форму і колір пальто, фрака, сюртука, а також час доби, особливості події. Вони могли бути одно- чи двобортними, виготовлялися з оксамиту або шовку взимку й легкого шовку влітку. На задній частині жилета на іл. 20 через ремінь проходить металева пряжка. Таким чином, жилет можна відрегулювати за об'ємом людини, яка його носитиме, і створити видовжений силует, додати стрункості фігурі. Протягом 1830 – 1840-х рр. багатьма виробниками розроблені покращені кріплення жилета – з металу та еластичні. Виникла велика конкуренція, і новатори прагнули захистити свої проекти через процес реєстрації. У 1839 році був прийнятий закон на авторські права дизайнерського винаходу, згідно якого на зразок, модель, або малюнок наносився знак з реєстром Міністерства торгівлі. Ім'я та адреса власника реєструвалися, а винаходу призначався реєстраційний номер, який захищав його протягом заданого періоду. Слова «Покращені пряжки для жителів, Велег, Марсетсон енд Компані Лондон» друкуються на звороті жилета (іл. 21). Це означає, що пряжка була запатентована як дизайнерський винахід. «Велег, Мерігетсон і Компані» – лондонська фірма, що спеціалізувалася на чоловічому одязі, включаючи сорочки, комірці, носові хустки, жилети й підтяжки. Ця фірма була зацікавлена в захисті своєї продукції від конкурентів, а також у її продажу як кращої та інноваційної. У 1841 і 1848 рр. засновники фірми Джозеф Джеймс Велег і Джон Стюарт Маретсон зареєстрували зразки пряжок. Цілком імовірно, що один з них – у дизайні кріплення цього жилета.

Іл. 20. Жилет чоловічий з жакардового шовку із металевою пряжкою, стинка – з бавовни, внутрішня основа оброблена шкірою. 1848 – 1850 рр.

Іл. 21. Жилет чоловічий з жакардового шовку із шнуровкою, стинка – з бавовни, внутрішня основа оброблена шкірою. 1853 р.

Ще один цікавий, альтернативний варіант моделі з пряжкою або ремінцем. Слова «Металеві отвори, власники патенту Уелг і Мергунсон» написані на звороті жилету на іл. 14. Ці отвори мали назву «Вушка», а раніше «Оченята» – шість круглих металевих отворів, через котрі протягнуто бавовняний шнурок, ніби шнурівка на корсеті. Зараз ми називаємо їх люверсами. Отже, фірма з виготовлення одягу «Wolch & Margetson» винайшли ці отвори і отримали патент, який дав їм право виробляти їх без конкуренції. Взагалі металеві вушка були винайдені Томасом Роджером у березні 1823 р. і застосовувалися для шнурування в черевиках. Вони виявилися набагато міцнішими, ніж звичайні шиті вушка і незабаром почали широко використовуватися в одязі, в тому числі й в жилетах.

Отже, проаналізувавши справжні зразки британської чоловічої моди XIX ст., можна виділити основні прийоми моделювання одягу британськими майстрами. Той факт, що світський англійський костюм у цей час має стилістичні ознаки неокласицизму, пояснює основні тенденції формоутворення в костюмі для активного способу життя: прагнення до правильних прямокутних форм; симетрія; пропорції в костюмі, що базуються на природних пропорціях людини. Призначення цього одягу – верхова їзда, спорт – визначають спрямованість прийомів моделювання і конструкції у бік зручності, функціональності, пристосованості до

погодних і природних умов, специфічних рухів щодо кожного виду діяльності. Безумовно, перераховані фактори підтримуються високоякісними натуральними тканинами. Представлені деталі й зразки готового одягу свідчать про розвинені технології одягу, майстерність щодо обробки та з'єднання деталей, ретельна вивіреність форми і крою деталей. Розглянуті приклади, які характеризують тенденцію британської школи в цілому, заслуговують на статус зразка, джерела для натхнення у створенні сучасного одягу. У подальших розробках автора будуть проаналізовані тенденції перенесення крою чоловічого раціонального костюма кінця XIX ст. у жіночий одяг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Johnston L. Nineteenth-century fashion in detail / L. Johnston. – London : V&A Publications, 2005. – 224 p.
2. V&A Home Page – Victoria and Albert Museum [Електронний ресурс]: Dating old photographs from clothes worn in the 1900s. – Режим доступу до сайту : www.vam.ac.uk

Кротова Т. Ф. З історії прийомів моделювання одягу британськими кравцями XIX ст.

У роботі проаналізовано художньо-конструктивні прийоми створення чоловічого одягу для активного способу життя британськими майстрами XIX ст.; розкрито стилістичні й фактурно-матеріальні особливості костюма, способи моделювання окремих деталей.

Ключові слова: чоловічий костюм, прийоми моделювання, пальто, сюртук, куртка, жилет.

Кротова Т. Ф. Из истории приемов моделирования одежды британскими портными XIX ст.

В работе проанализированы художественно-конструктивные приемы создания мужской одежды для активного образа жизни британскими мастерами XIX ст.; раскрыты стилистические и фактурно-материальные особенности костюма, способы моделирования отдельных деталей.

Ключевые слова: мужской костюм, приемы моделирования, пальто, сюртук, куртка, жилет.

Krotova T. F. From the history of receptions of clothes design by the British tailors of the XIX century

This paper analyzes the art-design techniques for men's clothing for the active lifestyle of the XIX century by British designers.; Disclosed stylistic and textural characteristics and material suit, ways of modeling the individual parts.

Keywords: man's suit, modeling techniques, coat, jacket, coat, vest.